

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

SO Marcin Rak

Protokolant Paulina Kozioł

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Funduszu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko R. W. (1) i B. O.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych R. W. (1) i B. O.

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt I C 1195/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

a) zasądza od pozwanych R. W. (1) i B. O. solidarnie na rzecz powoda Funduszu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 9613,97 (dziewięć tysięcy sześćset trzynaście 97/100) złotych z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 9053,98 (dziewięć tysięcy pięćdziesiąt trzy 98/100) złotych od dnia 26 października 2013r.;

- od kwoty 559,99 (pięćset pięćdziesiąt dziewięć 99/100) złotych od dnia 6 listopada 2013r. z zastrzeżeniem, że zobowiązanie to jest solidarne ze zobowiązaniem (...) P. K., (...) spółki jawnej w G. i P. K. i W. K. stwierdzonym nakazem zapłaty z dnia 27 lutego 2014r., w sprawie I Nc 1225/13 Sądu Rejonowego w Gliwicach oraz z zastrzeżeniem, że powód może prowadzić egzekucję z majątku pozwanych współników R. W. (1) i B. O. w przypadku, gdy egzekucja z majątku (...) spółki jawnej w G. okaże się bezskuteczna;

b) oddala powództwo wobec R. W. (1) i B. O. w pozostałej części;

c) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2370 (dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu z zastrzeżeniem, że zobowiązanie to jest solidarne ze zobowiązaniem (...) P. K., (...) spółki jawnej w G., P. K. i W. K. stwierdzonym nakazem zapłaty z dnia 27 lutego 2014r., w sprawie I Nc 1225/13 Sądu Rejonowego w Gliwicach;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 936 (dziewięćset trzydzieści sześć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

4. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem części opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwani byli zwolnieni.

SSO Marcin Rak SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 listopada 2013 roku powód Fundusz (...) Sp. z o.o. w S. wniósł o zasądzenie od pozwanych (...) P. K., (...) spółki jawnej w G., R. W. (1), B. O., P. K. i W. K. solidarnie kwoty 10.820,42 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 6.587,93 zł od dnia 13 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty, od kwoty 2.466,05 zł od dnia 28 maja 2013 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 1.766,44 zł od dnia 26 października 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż pozwana spółka jawna zawarła w dniu 5 lutego 2013 roku z powodem umowę faktoringu nr (...), na podstawie której pozwana spółka przeniosła na rzecz powoda wierzytelności przysługujące jej wobec swoich dłużników. Powód wypełnił zobowiązanie wynikające z przedmiotowej umowy, polegające na zapłacie kwoty stanowiącej równowartość 80% podstawowej kwoty wierzytelności z załączników opisujących wierzytelności objęte niniejszym powództwem na rzecz pozwanej spółki. Strony zawarły w umowie klauzule, zgodnie z którymi pozwana spółka ponosi odpowiedzialność za niewypłacalność dłużnika spółki. W dniu 20 czerwca 2013 roku powód wezwał pozwaną spółkę do zapłaty kwoty 9.210,61 zł wynikającej z umowy faktoringu. Pozwana nie uregulowała zobowiązania względem powoda. Pozwani R. W. (1) i B. O., będący wspólnikami pozwanej spółki w okresie powstania zobowiązania, zbyli na rzecz pozwanych P. K. i W. K. swoje udziały w spółce, co zostało uwidocznione w rejestrze przedsiębiorców w dniu 23 lipca 2013 roku. Spółka zmieniła przy tym nazwę. Pozwani solidarnie pozostawili wezwania do zapłaty bez odpowiedzi. Do zapłaty pozostaje kwota żądana pozwem.

W piśmie z dnia 11 grudnia 2013 roku powód wskazał, że na dochodzoną pozwem kwotę składają się kwota: 6.587,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty z tytułu załącznika nr (...) do umowy faktoringu, kwota 2.466,05 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 maja 2013 roku do dnia zapłaty z tytułu załącznika nr 25 do umowy faktoringu oraz kwota 1.766,44 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty jako odsetek z tytułu dyskonta obliczone zgodnie z § 2 ust. 2 i § 5 ust.6 umowy faktoringu.

W dniu 27 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniający w całości żądanie pozwu.

O tego nakazu zapłaty sprzeciwy wnieśli pozwani R. W. (1) i B.. Wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podnieśli, iż powód nie wykazał, by spełnił swoje zobowiązanie wobec spółki wynikające z umowy faktoringu. Nadto podnieśli, iż nie są już wspólnikami pozwanej spółki jawnej, wobec czego nie przysługuje im legitymacja bierna w tej sprawie.

W piśmie z dnia 10 października 2014 roku powód wskazał, iż odsetek od kwoty 1.766,44 zł żąda od dnia 26 października 2013 roku do dnia zapłaty. Wskazał na treść art. 10 § 3 k.s.h., z którego wynika odpowiedzialność pozwanych R. W. (1) i B. O., mimo, iż nie są już wspólnikami spółki jawnej. Zobowiązanie dochodzone w tej sprawie powstało bowiem przed zbyciem udziałów w spółce przez tych pozwanych. Podniósł, że

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

zarzut niespełnienia zobowiązania przez powoda jest chybiony. Dowodem na tę okoliczność jest bowiem pismo z dnia 21 maja 2013 roku, z którego wynika spełnienie zobowiązania przez powoda poprzez kompensatę wzajemnych

wierzytelności. Pozwani nie kwestionowali zasadności czy wymagalności wierzytelności wskazanych do wzajemnej kompensaty, a jedynie podnieśli brak dowodu na spełnienie przez powoda świadczenia. Dokument ten został przy tym podpisany przez B. O..

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanych R. W. (1) i B. O. solidarnie na rzecz powoda Funduszu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 10 820, 42 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 6 587,93 zł od dnia 13 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty;
- 2 466,05 zł od dnia 28 maja 2013 r. do dnia zapłaty;
- 1 766,44 zł od dnia 06 listopada 2013 r. do dnia zapłaty,

z zastrzeżeniem, że zobowiązanie to jest solidarne ze zobowiązaniem (...) P. K., (...) Spółki jawnej w G. oraz P. K. i W. K. stwierdzonym prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 27 lutego 2014 roku w sprawie INc 1225/13;

Ponadto Sąd Rejonowy oddalił powództwo w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 1 766,44 zł od dnia 26 października 2013 roku do dnia 05 listopada 2013 roku; zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2 959 zł, w tym 2 400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, z zastrzeżeniem, że zobowiązanie to jest solidarne ze zobowiązaniem (...) P. K., (...) Spółki jawnej w G. oraz P. K. i W. K. stwierdzonym prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 27 lutego 2014 roku w sprawie I Nc 1225/13 do kwoty 2 552, 50 zł.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 5 lutego 2013 roku powód Fundusz (...) Sp. z o.o. w S. zawarł z W. G., (...) spółką jawną w G. umowę faktoringu nr(...). Zgodnie z § 2 pkt 1 umowy przedmiotem umowy było określenie zasad przenoszenia przez faktoranta na rzecz faktora wierzytelności przysługujących faktorantowi od jego dłużników. § 2 pkt 2 umowy stanowi, iż w zamian za przejęte od faktoranta wierzytelności faktor zobowiązuje się wypłacić faktorantowi kwotę odpowiadającą podstawowej kwocie wierzytelności z potrąceniem odsetek z tytułu dyskonta w wysokości każdorazowo określonej w załącznikach, liczonych jako procent podstawowej kwoty wierzytelności za każdy dzień od dnia podpisania załącznika do terminu płatności. Zgodnie z punktem 3 równocześnie z podpisaniem załącznika strony miały podpisać cesję, która przenosi na faktora prawa do wierzytelności określonych załącznikiem i informuje dłużników o tym fakcie. Zgodnie z § 4 pkt 2 umowy, wskazaną w § 2 pkt 2 kwotę faktorant przeleje w części równej 80% podstawowej kwoty wierzytelności na rachunek bankowy faktoranta w terminie 3 dni roboczych od daty podpisania załącznika dotyczącego tej wierzytelności. Zgodnie z § 5 pkt 1 faktorant ponosi pełną odpowiedzialność za wypłacalność dłużników. Zgodnie z § 5 pkt 5 umowy, jeśli spłata części lub całości wierzytelności przez dłużnika nie nastąpi w terminie płatności wierzytelności, to faktorant ma obowiązek spełnić zobowiązanie wynikające z wierzytelności dłużnika przelewając na rachunek bankowy faktora podstawową kwotę wierzytelności bez wezwania w terminie 3 dni

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

od upływu terminu wymagalności wierzytelności. (...) powiadomi faktoranta o istniejącym na dzień wymagalności zadłużeniu z tytułu niezapłaconych przez dłużnika wierzytelności.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 13 maja 2013 roku W. G., (...) spółka jawna w G., załącznikiem do umowy faktoringu nr (...), przeniosła na powoda wierzytelność przysługującą jej w stosunku do (...) Sp. z o.o. w K. w kwocie 6.587,93 zł. W dniu 13 maja 2013 roku W. G., (...) spółka jawna w G., załącznikiem do umowy faktoringu nr 25, przeniosła na powoda wierzytelność przysługującą jej w stosunku do (...) S.A. w W. w kwocie 2.466,05 zł.

Pismem z dnia 21 maja 2013 roku powód złożył W. G., (...) spółce jawnej w G. oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności do kwoty 7.243,18 zł, w ten sposób spełniając swoje zobowiązanie dotyczące obowiązku wypłaty W. G., (...) spółce jawnej w G. kwoty odpowiadającej podstawowej kwocie wierzytelności z potrąceniem odsetek z tytułu dyskonta w wysokości określonej w załącznikach nr 24 i 25. Wskazał przy tym, iż do zapłaty na rzecz powoda pozostała

jeszcze kwota 1.716,81 zł, dotycząca wierzytelności wskazanej w załączniku nr 1 do umowy faktoringu. Oświadczenie to zostało przyjęte przez W. G., (...) spółkę jawną w G. poprzez złożenie podpisu przez B. O..

Wobec braku spłaty wierzytelności przez dłużników wskazanych w załącznikach 24 i 25 do umowy faktoringu, pismem z dnia 20 czerwca 2013 roku powód wezwał W. G., (...) spółkę jawną w G. do zapłaty kwoty 9.210,61 zł obejmującej wierzytelności określone w załącznikach 24 i 25 do umowy faktoringu. Zadłużenie spółki w stosunku do powoda w kwocie 1.766,44 zł stanowi zadłużenie z tytułu odsetek z tytułu dyskonta.

W dniu powstania zobowiązań W. G., (...) spółki jawnej w G. w stosunku do powoda w kwotach 6.587,93 zł i 2.466,05 zł oraz w kwocie 1.766,44 zł współnikami W. G., (...) spółki jawnej w G. byli R. W. (1) i B. O.. Następnie przenieśli oni ogół praw i obowiązków współników na W. K. i P. K., co miało miejsce najpóźniej w dniu 23 lipca 2013 roku. W tej samej dacie dokonano wpisu zmiany nazwy spółki z W. G., (...) spółka jawna w G. na (...) P. K., (...) spółka jawna w G..

W ustalonym stanie faktycznym powództwo skierowane przeciwko R. W. (1) i B. O. Sąd Rejonowy uznał za uzasadnione prawie w całości.

Pozwani nie kwestionowali ani okoliczności, iż przedmiotowe zobowiązanie powstało ze wskazanej przez powoda umowy, ani też wysokości dochodzonych pozewem kwot, tym samym potwierdzając, iż wynikają one z łączącej W. G., (...) spółkę jawną w G. z powodem umowy faktoringu, w której szczegółowo wskazano, w jaki sposób strony rozliczać będą wzajemne roszczenia względem siebie oraz w jaki sposób te należności będą wyliczane i że wyliczenie to, przedstawione przez powoda, jest prawidłowe.

Sąd Rejonowy wskazał, że łącząca powoda z W. G., (...) spółką jawną w G. umowa stanowiła umowę nienazwaną – tzw. faktoringu niewłaściwego, w przypadku którego ryzyko niewypłacalności dłużnika nie przechodzi na faktora, w konsekwencji czego będący przedmiotem faktoringu niewłaściwego przelew wierzytelności z

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

wierzyciela na faktora nie jest definitywny. Nie można tu zatem mówić o sprzedaży wierzytelności. Przeciwnie, w razie stwierdzenia niewypłacalności dłużnika wierzytelność będąca przedmiotem faktoringu „wraca” do pierwotnego wierzyciela. Jest to więc konstrukcja zbliżona do umowy pożyczki, polegającej na tym, że faktor w zamian za przelaną nań wierzytelność zobowiązuje się „pożyczyć” wierzycielowi określoną kwotę pieniężną, a w przypadku stwierdzenia niewypłacalności dłużnika, może żądać zwrotu „pożyczki” od wierzyciela (por. „Prawo Umów Handlowych” pod red. S.Włodyki, tom 5, wyd. 2, s. 614-615).

Sąd Rejonowy wskazał, że sporne między stronami było jedynie to, czy pozwani, jako osoby nie będące już współnikami spółki jawnej będącej wierzycielem, odpowiadają za zobowiązania spółki powstałe w czasie, gdy jeszcze współnikami tejże spółki byli, skoro pozwani nie zakwestionowali, iż rzeczywiście wszystkie wierzytelności dochodzone pozewem powstały w czasie, gdy byli współnikami tejże spółki jawnej, a potwierdza to również zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Ponadto spornym było, czy powód spełnił swoje zobowiązanie względem spółki określone w § 2 pkt 2 umowy faktoringu.

Co do spornych kwestii Sąd Rejonowy uznał zarzut braku legitymacji biernej pozwanych za chybiony. Jak słusznie bowiem wskazał powód, zgodnie z art. 10 § 3 k.s.h. w przypadku przeniesienia ogółu praw i obowiązków współnika na inną osobę, za zobowiązania występującego współnika związane z uczestnictwem w spółce osobowej i zobowiązania tej spółki osobowej odpowiadają solidarnie występujący współnik oraz współnik przystępujący do spółki. Skoro więc zobowiązania spółki powstały w czasie, gdy pozwani byli jej współnikami, a następnie pozwani przenieśli ogół praw i obowiązków współników tej spółki na inne osoby, odpowiadają solidarnie za zobowiązania spółki powstałe przed dniem przeniesienia ogółu praw i obowiązków z nowymi współnikami na podstawie tego przepisu, a zgodnie z art. 22 § 2 k.s.h. również solidarnie ze spółką.

Za niezasadny uznał też Sąd Rejonowy zarzut niewykonania zobowiązania z umowy przez powoda. Wskazał, że powód podniósł, iż wykonanie jego zobowiązania, wynikającego z zawarcia umowy cesji stanowiących załączniki nr(...) do umowy faktoringu, nastąpiło w drodze potrącenia wierzytelności spółki w stosunku do powoda z wierzytelnościami powoda przeciwko spółce i tej okoliczności pozwani nie zakwestionowali. Sąd Rejonowy podkreślił że oświadczenie powoda o potrąceniu zostało przyjęte przez pozwaną B. O., w czasie gdy była jeszcze współnikiem spółki jawnej.

Dochodząc do wniosku o niezasadności zarzutów pozwanych Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne prawie w całości, na podstawie stosowanego odpowiednio do umowy faktoringu niewłaściwego art. 720 § 1 k.c. (z modyfikacjami wynikającymi z istoty i celu tej umowy nienazwanej) w zw. z art. 10 § 3 k.s.h. i art. 22 § 2 k.s.h. Sąd Rejonowy dał wyraz temu, iż zobowiązanie to jest solidarne z zobowiązaniem spółki i kolejnych współników tejże spółki orzecznym prawomocnym nakazem zapłaty.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu, poza częścią odsetek od kwoty 1.766,44 zł, oddalił powództwo jedynie w niewielkiej części, to jest w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 1.766,44 zł od dnia 26 października 2013 roku do dnia poprzedzającego wniesienie powództwa, o które powód rozszerzył powództwo po wniesieniu sprzeciwu przez pozwanych. Powód wskazał bowiem,

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

iż kwota ta stanowi odsetki, a zgodnie z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa.

O kosztach orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., obciążając nimi pozwanych w całości, skoro powód wygrał proces prawie w całości. Zastrzegł przy tym również, iż zobowiązanie pozwanych do kwoty 2.552,50 zł jest solidarne ze zobowiązaniem spółki jawnej i jej kolejnych współników orzecznym prawomocnym nakazem zapłaty.

Jednobrzmiące apelacje od tego wyroku wnieśli pozwani.

Zarzucili mu naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 233kpc poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów, prowadzącą do błędu w ustaleniach faktycznych Sądu, polegającego na uznaniu, że pismo z 21 maja 2013r. zawierające oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności zostało przyjęte przez (...) spółkę jawną w G. podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie sposób wywieść takich wniosków. Zarzucili ponadto naruszenie tego przepisu poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że umowa, na którą powołuje się powód stanowiła umowę faktoringu niewłaściwego, podczas gdy wniosku tego zdaniem skarżących nie można wywieść ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Stawiając te zarzuty pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ewentualnie wnieśli o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

W uzasadnieniu skarżący wskazali, że ustalenia Sądu rejonowego są błędne. W żaden sposób ich zdaniem powód nie wykazał spełnienia swego zobowiązania z zawartej ze spółką umowy. Ponadto wskazali, że z odpisu KRS wynika, że pozwani nie są współnikami spółki jawnej. (...) P. K. W. K. w G.. Podnieśli, że ciężar udowodnienia okoliczności spoczywa na powodzie, który ponad wszelką wątpliwość winien wykazać fakt spełnienia swego zobowiązania, na czym opiera swoje żądanie. W ocenie skarżących brak legitymacji pozwanych oraz niewykazanie przez powoda spełnienia jego świadczenia powinno prowadzić do oddalenia roszczenia wobec skarżących.

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. Zarzucił, że apelacja stanowi jedynie polemikę z wyrokiem Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja odniosła skutek, aczkolwiek z przyczyn innych niż wskazane w jej treści. Zgodnie z art. 378§1kpc, Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę w granicach apelacji związany jest zawartymi w niej zarzutami prawa procesowego, jednak bierze pod uwagę treść obowiązującego prawa materialnego i bada, czy nie zostało ono naruszone zaskarżonym rozstrzygnięciem (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008r., III CZP 49/07). Takiej kontroli dokonał w granicach apelacji Sąd Okręgowy i doszedł do przekonania o konieczności zmiany zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się jednak w pierwszym rzędzie do dokonanych ustaleń faktycznych i zarzutów skarżących w tym zakresie, Sąd Okręgowy uznał zarzuty apelacji za chybione. Niezasadnie zarzucali skarżący, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo przyjął, jakoby powód spełnił swe zobowiązanie z umowy. Tymczasem ustaleniu Sądu I instancji w tym zakresie nie

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

można zarzucić wadliwości, nie jest to ustalenie dowolne, lecz oparte na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Jak wynika bowiem z pisma z dnia 21 maja 2013r., na piśmie zawierającym oświadczenie powoda o wykonaniu zobowiązania powoda poprzez kompensatę jego zobowiązania z zobowiązaniem spółki jawnej (...) widnieje podpis B. O. i pieczęć firmowa spółki jawnej (...). Jak wynika z odpisu KRS, w tym czasie B. O. była współnikiem tej spółki i była upoważniona do jej jednoosobowej reprezentacji.

Kwestionując zatem w/w dokument, pozwani winni byli wykazać, że nie jest on wiarygodny lub też podpis osoby uprawnionej do reprezentacji spółki ma inne znaczenie niż potwierdzenie przyjęcia oświadczenia o kompensacie imieniem spółki czy potwierdzenie prawidłowości dokonanej kompensaty. Dowodów ani argumentów na wskazaną okoliczność pozwani nie przedstawili, ograniczając się do przytoczonego zarzutu ogólnego.

Nie mają zatem racji skarżący, że powód nie wykazał, że złożył oświadczenie o kompensacie spółce. Wobec przedstawienia opisanego dokumentu, to do pozwanych należało jego skuteczne zakwestionowanie (art. 6 kc w zw. z art. 253 kpc), bowiem to pozwani kwestionowali dotarcie tego oświadczenia do spółki, kwestionowali zatem podpis B. O.. Zatem to pozwana powinna była udowodnić, że podpis ten od niej nie pochodzi. Tymczasem pozwani ograniczyli się do ogólnego zarzutu, że oświadczenie o kompensacie nie dotarło do spółki. Zarzut taki w świetle zgromadzonego materiału dowodowego uznać należało za chybiony.

Sąd Okręgowy podziela nadto ustalenia Sądu Rejonowego co do zastosowania w sprawie art. 10§3ksh i art. 22§2ksh. Przepisy te prawidłowo zostały zastosowane przez Sąd Rejonowy przy wydawaniu zaskarżonego wyroku i omówione w jego uzasadnieniu. Zatem podniesiony przez skarżących ponownie w apelacji zarzut braku legitymacji biernej pozwanych B. O. i R. W. (2) uznać należy za chybiony.

Podobnie niezasadny jest zarzut wadliwego oznaczenia umowy zawartej przez strony jako umowy factoringu niewłaściwego. Podkreślić należy, że nie ma znaczenia dla sprawy zasadniczego znacznie określenie przez Sąd Rejonowy zawartej przez powoda i pozwaną spółkę umowy. Niewątpliwie jest, że umowa ta nie jest uregulowana w kodeksie cywilnym. Zatem jej ocena z punktu widzenia zobowiązań stron winna opierać się wprost na jej treści i jej oceny w świetle przepisów prawa materialnego dokonanej przy założeniu, że nie może ona być sprzeczna z obowiązującym prawem, z to z przepisami *ius cogens* (bezwzględnie obowiązującymi).

Mimo uznania wskazanych zarzutów apelacji za chybione, Sąd rozpoznający sprawę zobowiązany był zbadać, czy treść postanowień umowy nie jest sprzeczna z prawem, a zatem, czy wszystkie postanowienia umowy uznać należy za wiążące czy też niektóre z nich jako sprzeczne z prawem są nieważne.

Dokonując takiej oceny zawartej przez strony umowy Sąd Okręgowy uznał, że w granicach apelacji konieczne było zakwestionowanie żądania odsetkowego powoda (i odpowiadającego mu postanowienia umowy) jako sprzecznego z przepisami prawa dotyczącymi odsetek maksymalnych.

Zgodnie z art. 359 § 1 kc, odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Zgodnie z § 2, jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona,

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

należą się odsetki ustawowe. Art. 359§ 2¹ kc stanowi, że maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne (art.359 § 2² kc).

Zgodnie z art. 359§ 2³ kc, postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

Przytoczona regulacja wskazuje, że ma ona moc bezwzględnie obowiązującą i nie jest możliwa umowna zmiana ustawowego ograniczenia wysokości odsetek.

Odnosząc te przepisy do treści zawartej przez strony umowy wskazać należy, że w § 2 ust.2 umowy przewidziano odsetki z tytułu dyskonta o wysokości określonej w załącznikach do umowy. Jak wynika z załączników nr 24 i 25, których dotyczy sprawa, wysokość tych odsetek określono jako 0,14% za każdy dzień, a zatem 51,1% w stosunku rocznym.

Jak wynika z §5 pkt 5 umowy, jeżeli spłata wierzytelności przez dłużnika nie nastąpi w terminie płatności wierzytelności, to faktorant ma obowiązek spełnić zobowiązanie wynikające z wierzytelności za dłużnika na rachunek bankowy faktora bez wezwania w terminie 3 dni od upływu terminu wymagalności wierzytelności. (...) powiadomi faktoranta o istniejących na dzień wymagalności wierzytelności zadłużeniu z tytułu niezapłaconych przez dłużnika wierzytelności. Zgodnie natomiast z §5 pkt 6 umowy, w przypadku braku wywiązania się faktoranta z obowiązku opisanego w §5 ust.5 i podwyższeniu w ten sposób ryzyka spłaty wierzytelności (...) będzie uprawniony do naliczania dodatkowych odsetek z tytułu dyskonta, o których stanowi §2 ust.2 aż do czasu całkowitej spłaty zobowiązania.

Oceniając przytoczone postanowienie umowy (§5 ust.6) Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że dotyczy ono umownego ustalenia odsetek za opóźnienie w wysokości 0,14% za każdy dzień, (51,1% w stosunku rocznym). Obok tak ustalonych odsetek umownych powód dochodził w sprawie jeszcze od poszczególnych kwot z faktur odsetek ustawowych zgodnie z zobowiązaniem dłużnika i postanowieniem umowy zawartym w §5 pkt5.

W ocenie Sądu Okręgowego w tym stanie sprawy umowa przewidywała odsetki w wysokości 51,1% w stosunku rocznym + stopa odsetek ustawowych. Suma ta znacznie przewyższa wysokość odsetek maksymalnych. Tym samym postanowienie umowne o ustaleniu tak wysokich odsetek uznać należało za dokonane z naruszeniem prawa, a to art. 359§ 2¹ kc, a tym samym nieważne (art. 58§1 i 3 kc). W tych okolicznościach zgodnie z normą art. 359§ 2² kc, jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

Z tych powodów Sąd Okręgowy dokonał przeliczenia dochodzonych odsetek skapitalizowanych na dzień 25 października 2013r. od kwot z faktur od dat ich wymagalności, obliczając je wg stawki obowiązujących w tym czasie odsetek maksymalnych. Tak skapitalizowane odsetki wyniosły 559,99 zł.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zważył, jak już wyżej wskazano, że zasądzenie za ten sam okres, za który skapitalizowano odsetki umowne, odsetek ustawowych od kwot z faktur jest niedopuszczalne, bowiem stoi w sprzeczności z przepisem art. 359§ 2¹ kc. Naliczenie to

Sygn. akt III Ca 807/15, III Ca 808/15

nastąpiłoby ponad maksymalną wysokość odsetek, jaka została zasądzona za ten okres w wysokości skapitalizowanej.

Tym samym odsetki ustawowe dochodzone od kwot należności wynikających z faktur (niezrealizowanych przez dłużnika, a zatem których zapłata zgodnie z postanowieniem §5 pkt 5 umowy ciążyła na spółce jawnej i na pozwanych jako odpowiedzialnych solidarnie ze spółką) zasądzić można było od dnia następnego po okresie skapitalizowania odsetek, tj od 26 października 2013r. Od kwoty skapitalizowanych odsetek maksymalnych natomiast zasądzono odsetki ustawowe od dnia wystąpienia z powództwem, tj od 6 listopada 2013r., tak jak uczynił to Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku.

Z przyczyn opisanych zaskarżony wyrok zmieniono wobec dostrzeżonego naruszenia prawa materialnego. Zmiany dokonano na podstawie art. 386§1kpc. konsekwencją zmiany co do roszczeni głównego była też zmiana rozstrzygnięcia o kosztach, co do których dokonano i stosunkowego rozłożenia na podstawie art. 100 kpc, przyjmując że powód wygrał w 89%.

Zawarto w treści wyroku zastrzeżenie o solidarnej odpowiedzialności pozwanych B. O. i R. W. (1) z pozostałymi pozwanymi wymienionymi w nakazie zapłaty z dnia 27 lutego 2014r. (I Nc 1225/13), zarówno co do należności głównej, jak i co do kosztów postępowania- na podstawie art. 22§2 ksh. W tym miejscu zwrócić należy uwagę na unormowanie art. 31 ust.1 ksh, normujący zakres odpowiedzialności współników spółki jawnej, zgodnie z którym wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku współnika w przypadku, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Przepis ten nie stał na przeszkodzie uwzględnieniu żądania pozwu, zgodnie bowiem z art. 31§2 ksh przepis § 1 nie stanowi przeszkody do wniesienia powództwa przeciwko współnikowi, zanim egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Występowanie przesłanki bezskuteczności egzekucji z majątku spółki komandytowej (art. 31 § 1 ksh w zw. z art. 103 ksh) badane jest na etapie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko współnikom w oparciu o treść art. 31 § 2 ksh (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 października 2004 r., I ACa 327/04).

Dalej idącą apelację oddalono na podstawie art. 385 kpc. Dokonano ponadto stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania odwoławczego na podstawie art. 100 kpc w zw. z 391§1kpc. Powód oraz pozwani w tym postępowaniu ponieśli koszty zastępstwa procesowego po 1200 zł, zatem uwzględniając, że pozwani wygrali w 11%, a powód utrzymał się ze swym roszczeniem w 89%, należało zasądzić od pozwanych na jego rzecz 936zł ($2400zł \times 89\% = 2136zł - 1200zł = 936zł$).

Jednocześnie wobec tego, że pozwani byli zwolnieni od kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym Sąd część tych kosztów stosownie do wyniku postępowania nakazał pobrać od powoda- na podstawie art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych(t. jedn. Dz. U. z 2014 po.z1025 ze.zm.).

SSO Marcin Rak SSO Magdalena Hupa Dębska SSO Gabriela Sobczyk